

ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรคของครู
โรงเรียน สังกัดสหวิทยาการศึกษาแก่งคอยร่วมใจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา สระบุรี เขต 2*

THE PRIORITY NEEDS OF DEVELOPING TEACHERS ADVERSITY QUOTIENT IN
SCHOOL UNDER KHANGKOI RUAMJAI CONSORTIUM, SARABURI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

¹สุชนันท์ พันทวี Suchanun Puntawee ²เพ็ญวรา ชูประวัติ Penvara Xupravati

^{1,2}จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Chulalongkorn University, Thailand

Corresponding Author E-mail: Suchanun.ptw@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรคของครูโรงเรียนสังกัดสหวิทยาการศึกษาแก่งคอยร่วมใจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2 เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม โดยรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายบริหารบุคคลและครู 104 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการวิจัย คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) สรุปผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรคของครูโรงเรียนสังกัดสหวิทยาการศึกษาแก่งคอยร่วมใจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2 พบว่า สภาพปัจจุบันโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรค พบว่า ด้านที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ความสามารถในการวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุ ($PNI_{modified} = 0.294$) รองลงมาคือ ความสามารถในการควบคุมสถานการณ์และแก้ไขปัญหา ($PNI_{modified} = 0.274$) ความรับผิดชอบต่อปัญหาและอุปสรรคพร้อมทั้งสามารถรับมือกับผลกระทบ ($PNI_{modified} = 0.249$) และด้านที่มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ ความอดทนและความเพียร ($PNI_{modified} = 0.261$)

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น, การพัฒนาครู, ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฝ่าอุปสรรค, จังหวัดสระบุรี

Abstract

The purposes of this research were to study the current and desirable states and assess the priority needs of developing teachers adversity quotient in school under Khangkoi Ruamjai Consortium, Saraburi primary educational service area office 2. This is a Descriptive Research, and the research tool was a questionnaire. Data were collected from 104 samples including school directors, head of personal management, and teachers. The data were analyzed by using descriptive statistics of, frequency, percentage, means, and priority needs index modified ($PNI_{modified}$). The research results were as follows: 1) The overall current of state were at the high level and The overall desirable state were at the highest level, respectively. 2) The priority needs of developing teachers adversity quotient in school under Khangkoi Ruamjai Consortium, Saraburi primary educational service area office 2, ranked from highest to lowest, were Analytical ability determine the cause ($PNI_{modified} = 0.294$) followed by Control and Solve a problem ($PNI_{modified} = 0.274$) Responsibility for problems and Reach the impact ($PNI_{modified} = 0.249$) and Endurance and Perseverance ($PNI_{modified} = 0.261$), respectively.

Keywords: Priority Needs, Developing Teachers, Adversity Quotient, Saraburi Province

บทนำ

ในปัจจุบันโลกต้องเผชิญกับความไม่แน่นอนและเหตุการณ์ที่ไม่อาจคาดการณ์ล่วงหน้าได้บ่อยครั้งขึ้น จนถูกเรียกว่าเป็นยุค VUCA World หรือโลกแห่งความผันผวนสถานการณ์ ทั้งการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด ทำให้วิถีชีวิตต้องมีการปรับเปลี่ยน การเกิดโรคระบาดโควิด 19 ซึ่งส่งผลกระทบต่อการศึกษา UNESCO (Economic forum., 2020) พบว่ามีจำนวนนักเรียน 1.38 พันล้านคน ได้รับผลกระทบจากการปิดสถานศึกษา ซึ่งเป็นผลกระทบต่อเนื่องอย่างกว้างขวาง และเกิดการปรับเปลี่ยนระบบการจัดการศึกษา ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตในหลายๆ มิติ ทุกคนได้รับผลกระทบทั้งหมด บางคนสามารถเผชิญกับปัญหาได้ บางคนไม่สามารถเผชิญกับปัญหาก็เกิดความล้มเหลวซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อทุกคนรวมถึงครูด้วย การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและรับมือกับปัญหาที่ตามมาเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ยิ่งโลกหมุนเร็วเท่าไร ยิ่งต้องสร้างทักษะการเรียนรู้และทักษะการแก้ปัญหาให้เร็วกว่า ยิ่งโลกมีความไม่แน่นอนสูง ยิ่งต้องเร่งปรับตัวเพื่อรับมือกับความผันผวนและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาซึ่งจะช่วยให้สามารถยืนหยัดได้อย่างมั่นคงท่ามกลางโลกในยุคปัจจุบันที่ความผันผวนมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงมากขึ้นเป็นลำดับ (ขวัญใจ เตชเสนสกุล, 2564)

ในปัจจุบันวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่ต้องทำงาน ความอดทน ทุ่มเททั้งพลังกายพลังใจในการทำงาน เพราะขอบข่ายของสมรรถนะทางอาชีพของครูนั้นจะต้องทำหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน พัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพสูงสุด นอกจากนั้นยังต้องทำหน้าที่ในการดูแล ให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ให้กับผู้เรียนตลอดเวลา นอกเหนือจากงานสอนครูต้องรับภาระหน้าที่งานต่างๆ ของโรงเรียน เช่น งานประจำฝ่าย งานตามโครงการ ดังนั้นครูนอกเหนือจากจะมีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ เชี่ยวชาญในวิชาที่สอนแล้วยังต้องเรียนรู้และพัฒนาทักษะที่สามารถนำไปใช้ในโลปัจจุบันและอนาคต นอกเหนือจากเขาว์ปัญญา (I.Q.) ที่เป็น

ปัจจัยความสำเร็จในชีวิตและความฉลาดทางอารมณ์ (E.Q.) ที่ เป็นความสามารถในการควบคุมอารมณ์ของ ตนเองในสถานการณ์ต่างๆ แล้ว ความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค (Adversity Quotient:AQ) หรือความสามารถในการเปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาสก็ เป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่ทุกคนควรมีโดยเฉพาะครู ความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค (Adversity Quotient) เป็นความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค เป็นความอดทน ความพากเพียรและความสามารถในการผ่านพ้นความยากลำบาก ปัญหา อุปสรรคของชีวิต เป็นความฉลาดในการฝ่าวิกฤต แม้จะมีความยากลำบากเพียงใดก็ไม่ย่อท้อเล็กน้อย ซึ่งมีความจำเป็นในการเพิ่ม ประสิทธิภาพในการจัดการ การทำงาน และการอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้ที่มีศักยภาพทางความสามารถ ในการฟันฝ่าอุปสรรคจะมีพลังในการต่อสู้แข่งขันสูง สามารถทำงานทุกอย่างโดยไม่เกรงกลัวต่ออุปสรรค หรือความยากลำบาก ซึ่งครูในปัจจุบันต้องเผชิญกับปัญหาการปรับตัวในหลายๆ ด้าน โดยเฉพาะการปรับตัว ด้านการจัดการเรียนการสอนในยุคโควิด-19 ปัญหาเรื่องภาระงานที่มากยิ่งขึ้น การทำงานที่ยากลำบากมาก เมื่อต้องเผชิญปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ ตัดสินใจไม่ถูกว่าจะต้องทำอะไรดี อาจทำให้เกิด ความเครียด ความวิตกกังวลได้ง่าย ถ้าไม่สามารถจัดการปัญหาเหล่านั้นได้จะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพใน การปฏิบัติงาน จะเห็นได้ว่า ความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคนั้นมีประโยชน์ต่อบุคคลและสังคมเป็นอย่างมาก (Chatkhu, 2002)

หากครูได้รับการพัฒนาความสามารถนี้จะทำให้ครูแตกต่างจากบุคคลอื่น ซึ่งบุคคลที่มีความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคสูงจะมองวิกฤตให้เป็นโอกาส มีการรับรู้ว่าจะตนเองสามารถควบคุมหรือ จัดการกับปัญหา อุปสรรค หรือทุกสถานการณ์ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตได้ จะเชื่อมั่นในความสามารถของตน มีความ อดทนที่จะต่อสู้กับปัญหา และสามารถฟื้นคืนพลังได้อย่างรวดเร็วเมื่อตกอยู่ในสภาวะที่ยากลำบาก ทำให้ ปรับตัวได้ดีและมีชีวิตที่มีความสุข พัฒนางานในวิชาชีพอย่างประสบความสำเร็จ ซึ่งความสามารถในการฟันฝ่า อุปสรรคนั้น เป็นสิ่งที่ไม่ได้มีมาแต่กำเนิด หากแต่เป็นสิ่งที่สามารถเพาะบ่มและเสริมสร้างให้เกิดขึ้นได้ การจะ เสริมสร้างนั้นต้องทำให้บุคคลเข้าใจตนเอง เข้าใจสถานการณ์ที่เข้ามาในชีวิต สามารถควบคุมจัดการปัญหาที่ เกิดขึ้น มีวิธีคิดหรือวิธีมองปัญหาที่จะเข้าไปแก้สถานการณ์นั้นว่าทุกปัญหามีจุดจบและมีทางออกเสมอ (Feldman, 1996) จึงต้องมีการพัฒนาความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคในครู

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2 ได้มีการกำหนดพันธกิจที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนาครูและบุคลากรไว้ว่าส่งเสริมการพัฒนาระบบและกลไกในการดูแลผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการ ศึกษาให้มีความปลอดภัยจากภัยพิบัติและภัยคุกคามทุกรูปแบบ มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะ ที่ดีสามารถปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ มีการกำหนดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูใน แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2 ที่กำลัง ดำเนินการอยู่ เช่น กิจกรรมปฐมนิเทศและพัฒนาสมรรถนะข้าราชการครูบรรจุใหม่ กิจกรรมปฐมนิเทศ เสริมสร้างความรู้ จรรยาบรรณ คุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมพัฒนาสมรรถนะการสร้างนวัตกรรม กิจกรรม สร้างเสริมสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านภาษาอังกฤษ จะเห็นได้ว่าเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระบุรีเขต 2 มีการส่งเสริมการพัฒนาครูที่เน้นพัฒนาเชาว์ปัญญา (I.Q.) และความฉลาดทาง อารมณ์ (E.Q.) ไม่มีข้อมูลกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค (A.Q.) ซึ่งมีความ สำคัญมากสำหรับครูในปัจจุบัน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความสามารถในการ เผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของครูโรงเรียนสังกัดสทศศึกษาแก่งคอยร่วมใจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาสักระยะที่ 2 โดยผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการสร้างแนวทางการพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคของครูต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคของครูโรงเรียนสังกัดสหวิทยาการศึกษาแก่งคอยร่วมใจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสักระยะที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคของครูโรงเรียนสังกัดสหวิทยาการศึกษาแก่งคอยร่วมใจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสักระยะที่ 2 ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากร ได้แก่ โรงเรียนสหวิทยาการศึกษาแก่งคอยร่วมใจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสักระยะที่ 2 จำนวน 8 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดดอนหอม โรงเรียนวัดตาลเดี่ยว โรงเรียนบ้านโคกสะอาด โรงเรียนวัดนาบุญ โรงเรียนวัดสุนทรวิภาส โรงเรียนวัดบ้านดง โรงเรียนวัดชำผักแพว และโรงเรียนบ้านโคกกรุง

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการ จำนวน 8 คน หัวหน้าฝ่ายบริหารบุคคล จำนวน 8 คน ครู จำนวน 88 คน รวมเป็น 104 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคของครูโรงเรียนสหวิทยาการศึกษาแก่งคอยร่วมใจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสักระยะที่ 2 ประกอบไปด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคของครูโรงเรียนสหวิทยาการศึกษาแก่งคอยร่วมใจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสักระยะที่ 2 ตอบสนองคู่ (Duel-response format) มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) จำนวน 20 ข้อ

3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค

3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปร และดำเนินการสร้างแบบสอบถามโดยกำหนดข้อคำถามที่ใช้ในแบบสอบถามให้ชัดเจนและครอบคลุมกับกรอบแนวคิดในการวิจัย

3.3 กำหนดแบบประเมินโดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

5 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/มีสภาพที่พึงประสงค์ตามข้อรายการนั้นในระดับมากที่สุด

- 4 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/มีสภาพที่พึงประสงค์ตามข้อรายการนั้นในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/มีสภาพที่พึงประสงค์ตามข้อรายการนั้นในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/มีสภาพที่พึงประสงค์ตามข้อรายการนั้นในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/มีสภาพที่พึงประสงค์ตามข้อรายการนั้นในระดับน้อยที่สุด

3.4 ออกแบบและสร้างแบบตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหาของแบบสอบถาม และกำหนดความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหาระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ และเสนอแบบตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหาของแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไข

3.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไข แบบตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและเนื้อหาความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence: IOC) ระหว่าง 0.67-1.00 และดำเนินการปรับปรุงและแก้ไขเครื่องมือตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.6 นำเสนอแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและพิจารณาให้ความเห็นชอบในการจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

3.7 ทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 104 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage) โดยนำเสนอผลในรูปแบบตารางพร้อมคำบรรยายประกอบความเรียง

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟูอุปสรรคของครูโรงเรียนสหวิทยาศึกษาแก่งคอยร่วมใจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2 ตอบสนองคู่ (Duel-response format) มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอผลในรูปแบบตารางพร้อมคำบรรยายประกอบ โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยทั้ง 5 ระดับ ของ Best (1981) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง ระดับความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟูอุปสรรคอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง ระดับความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟูอุปสรรคอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง ระดับความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟูอุปสรรคอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง ระดับความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟูอุปสรรคอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง ระดับความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟูอุปสรรคอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 วิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นโดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นและจัดลำดับความต้องการจำเป็นจากสูตร Priority Needs Index Modified (PNI_{modified}) (สุมิต ว่องวานิช, 2558)

สรุปผลการวิจัย

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของครูโรงเรียนสังกัด สหวิทยาศึกษาแก่งคอยร่วมใจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2 มีผลการวิจัยดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของครูโรงเรียนสังกัด สหวิทยาศึกษาแก่งคอยร่วมใจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2

ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค (Adversity Quotient)	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1. ความสามารถในการควบคุมสถานการณ์และแก้ไขปัญหา (Control and Solve a problem)	3.753	0.570	มาก	4.783	0.337	มากที่สุด	0.274	2
2. ความสามารถในการวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุ (Analytical ability determine the cause)	3.688	0.647	มาก	4.774	0.387	มากที่สุด	0.294	1
3. ความรับผิดชอบต่อปัญหาและอุปสรรคพร้อมทั้งสามารถรับมือกับผลกระทบ (Responsibility for problems and Reach the impact)	3.859	0.567	มาก	4.816	0.329	มากที่สุด	0.249	3
4. ความอดทนและความเพียร (Endurance and Perseverance)	3.946	0.600	มาก	4.850	0.302	มากที่สุด	0.229	4
รวม	3.812	0.531	มาก	4.806	0.305	มากที่สุด	0.261	-

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของครูโรงเรียนสังกัด สหวิทยาศึกษาแก่งคอยร่วมใจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.812, S.D.=0.531) เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความอดทนและความเพียร ($\bar{X}$ =3.946, S.D.=0.600) รองลงมาคือด้านความรับผิดชอบต่อปัญหาและ อุปสรรคพร้อมทั้งสามารถรับมือกับผลกระทบ ($\bar{X}$ =3.859, S.D.= 0.567) ความสามารถในการควบคุม สถานการณ์และแก้ไขปัญหา ($\bar{X}$ =3.753, S.D.=0.570) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ความสามารถในการวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุ ($\bar{X}$ =3.688, S.D.=0.647)

สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของครูโรงเรียนสังกัด สหวิทยาการศึกษาแก่งคอยร่วมใจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.806$, S.D.=0.305) เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความอดทนและความเพียร ($\bar{X}=4.850$, S.D.=0.302) รองลงมาคือด้านความรับผิดชอบต่อปัญหาและอุปสรรคพร้อมทั้งสามารถรับมือกับผลกระทบ ($\bar{X}=4.816$, S.D.=0.329) ด้านความสามารถในการควบคุมสถานการณ์และแก้ไขปัญหา ($\bar{X}=4.783$, S.D.=0.337) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ความสามารถในการวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุ ($\bar{X}=4.774$, S.D.=0.531)

ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของครูโรงเรียนสังกัด สหวิทยาการศึกษาแก่งคอยร่วมใจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2

ดัชนีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค พบว่า ด้านที่มีลำดับความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 1 คือ ความสามารถในการวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุ ($PNI_{modified}=0.294$) ความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 2 คือ ความสามารถในการควบคุม สถานการณ์และแก้ไขปัญหา ($PNI_{modified}=0.274$) ความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 3 คือ ความรับผิดชอบต่อปัญหาและอุปสรรคพร้อมทั้งสามารถรับมือกับผลกระทบ ($PNI_{modified}=0.249$) ความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 4 คือ ความอดทนและความเพียร ($PNI_{modified}=0.261$)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของครูโรงเรียนสังกัด สหวิทยาการศึกษาแก่งคอยร่วมใจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2 โดยสภาพปัจจุบันของการพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของครู พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความอดทนและความเพียร สะท้อนให้เห็นว่าอาจเกิดจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการพัฒนาบุคลากรที่มีประสิทธิภาพทำให้ครูได้รับพัฒนาความรู้และความสามารถและทักษะต่างๆอย่างต่อเนื่องทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงสามารถรับผิดชอบหน้าที่และรักษาคุณภาพในการทำงานให้อยู่ในระดับดีสามารถแก้ปัญหาและอุปสรรคได้ รวมถึงครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2 มีความสามารถในการพยายามทำงาน มีเป้าหมาย สามารถทำงานให้ประสบความสำเร็จได้ มีความมุ่งมั่นความขยันหมั่นเพียร ทำงานอย่างมุ่งมั่นโดยไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรค อดทนและทนทานต่อปัญหาต่างๆ ซึ่งมีผลมาจากการประกอบวิชาชีพครูนั้นจะต้องเผชิญกับความกดดันและสภาวะทางอารมณ์ของผู้เรียน ความคาดหวังของผู้ปกครอง เพื่อนร่วมงาน การทำผลงานเพื่อประเมินวิทยฐานะซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา การทำงานที่นอกเหนือจากงานสอน รวมถึงการเผชิญกับเหตุการณ์ที่ทำให้ครูต้องมีการปรับตัวอย่างเช่น สถานการณ์ covid-19 ทำให้ครูต้องอาศัยทั้งความรู้ความสามารถ อีกทั้งความมั่นคงทางอารมณ์ ความอดทน ที่จะต้องผ่านพ้นไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Stoltz (1997) ที่กล่าวว่า ผู้ที่มีคะแนนในมิติด้านความอดทนสูง ได้แก่ ผู้ที่ได้รับรู้ว่าอุปสรรคจะคงทนอยู่ชั่วคราวเท่านั้น เราสามารถแก้ไขด้วยการฝึกฝนทักษะความรู้ความสามารถและเป็นผู้ที่มีความหวังในชีวิตพยายามที่จะหาหนทางแก้ไขอุปสรรคให้ออกไปโดยเร็วและพยายามทำให้ความสำเร็จอยู่กับตัวได้นาน แต่ถ้าไม่สามารถรักษาให้คงตัวได้นานก็จะพิจารณาได้ว่า ปัญหาและเหตุแห่งปัญหาเป็นเรื่องธรรมดาจะสามารถผ่านพ้น

ไปได้อย่างรวดเร็วและจะไม่กลับมาอีกสิ่งเหล่านี้จะส่งเสริมให้มีชีวิตรุ่งโรจน์ได้ ต่างจากผู้ที่มี AQ มิติด้านนี้ต่ำจะเป็นผู้ที่รับรู้ว่า ปัญหาอุปสรรคจะคงทนอยู่ยาวนานทำให้เป็นคนที่ยืนหวังในชีวิต คิดแต่ว่าไม่มีใคร หรืออะไรที่แก้ไขได้ไม่พยายามที่จะแก้ไขปัญหาคิดอยู่เสมอว่า ปัญหายังคงเป็นปัญหาและอยู่กับตนเองตลอดไป ซึ่งจะมีผลต่อการทำงานทำให้เกิดความล้มเหลวผัดวันประกันพรุ่งไม่สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงอะไรให้ดีขึ้นได้ ยังสอดคล้องกับการวิจัยของเมฆา นวลศรี (2564) ที่ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างสูงสามารถจัดการกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการเรียนอย่างไม่ย่อท้อ และมีความอดทน เพื่อเตรียมความพร้อมในการประกอบอาชีพครูในอนาคต

สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของครูโรงเรียนสังกัด สหวิทยาการศึกษาแก่งคอยร่วมใจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2 พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความอดทนและความเพียร สะท้อนให้เห็นว่า ครูต้องการที่จะพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคด้านความอดทนและความเพียรเพื่อสามารถที่ผ่านปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของสุภาภรณ์ เจริญประดับ (2563) ที่ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฟันฝ่าอุปสรรคของบุคลากรสายสนับสนุนมีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมากคือ ด้านความอดทนมีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด เนื่องจากความอดทนเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการที่จะทำให้เกิดการบรรลุในเป้าหมายสอดคล้องกับ Stoltz (1997) กล่าวว่า กลุ่มที่มีความพยายามในการปีนเขาเพื่อให้ถึงยอดเขาสูงใหญ่โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใดเพื่อให้ปีนให้ถึงยอดเขา กลุ่มคนที่ยอมเสียสละและทุ่มเททำงานให้ก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นต่อไป มีความอดทนต่อการหาหนทางในการแก้ปัญหา หรืออุปสรรคที่อาจจะประสบในการทำงานเป็นกลุ่มที่ชอบสร้างงานและชอบสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ เสมอ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของพระครูสังฆรักษ์จักรกฤษณ์ ฐิริปัญโญ (2562) ที่กล่าวว่า จิตวิญญาณความเป็นครู คือ ความรักในอาชีพ เป็นผู้เสียสละ มีความอดทน มุ่งมั่น เสียสละทุ่มเทในการปฏิบัติหน้าที่ และปฏิบัติตนให้อยู่ในหลักศีลธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพหรือครูมืออาชีพ

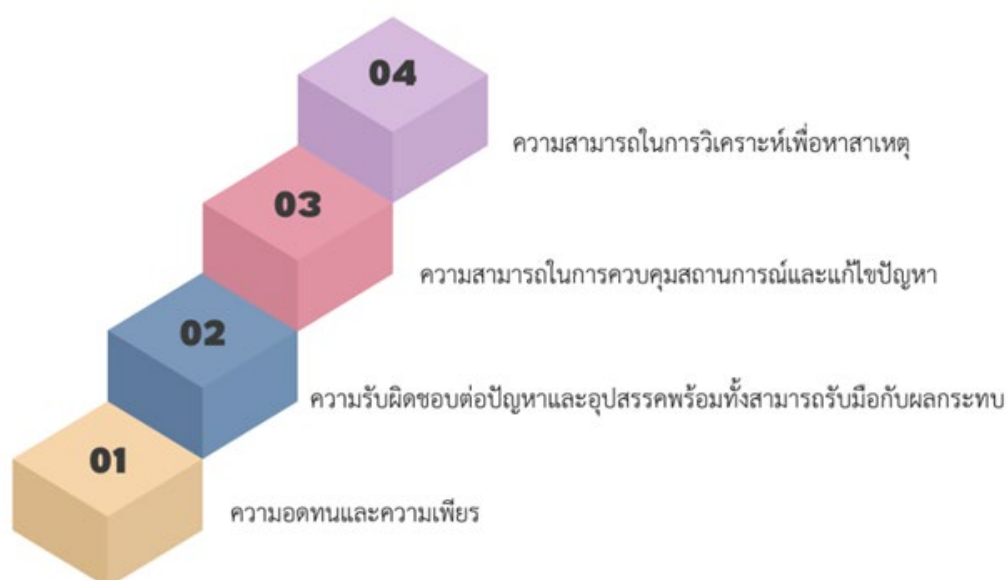
ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของครูโรงเรียนสังกัด สหวิทยาการศึกษาแก่งคอยร่วมใจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2 เมื่อวิเคราะห์รายด้าน พบว่า ความสามารถในการวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุ มีลำดับความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 สะท้อนให้เห็นว่า ความสามารถในการวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุ นั่นคือ การที่ครูสามารถวิเคราะห์ค้นหาถึงสาเหตุโดยพิจารณาจากตัวเองก่อนเพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้จากสิ่งที่เคยทำผิด ระบุสิ่งที่ต้องการแก้ไข สอดคล้องกับบุญจันทร์ สีสันต์ (2557) ที่กล่าวว่า เมื่อต้องเผชิญกับปัญหาหรืออุปสรรคที่ไม่สามารถแก้ไขได้ จึงต้องมีการอาศัยการวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุของปัญหาหรืออุปสรรคโดยพิจารณาจากตัวเองก่อนเพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้จากสิ่งที่เคยทำผิด สอดคล้องกับแนวคิดของจิตรา ดุษฎีเมธา (2555) ได้ให้ข้อเสนอว่า หากบุคคลพบเจออุปสรรค ต้องไตร่ตรองการดำเนินการให้ครบถ้วน CO2RE คืออุปสรรคนี้เราควบคุมสถานการณ์นั้นได้ บุคคลต้องมีส่วนร่วมต่อการแก้ปัญหาให้ดีขึ้นด้วยการมองหาสาเหตุของปัญหาให้พบรับผิดชอบอุปสรรคไม่ขยายปัญหาให้บานปลาย ต้องใช้ความอดทนเพื่อก้าวไปผ่านอุปสรรคไปได้นั่นเอง สอดคล้องกับแนวคิดของสุนทรสินธพานนท์ (2558) ได้กล่าวว่า ครูไทยต้องพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์ ครูไทยยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นผู้อำนวยความสะดวก โดยแนวทางในการพัฒนาทักษะครูไทยใน

ศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 7 ประการ หนึ่งในนั้นคือ การมีความคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วย สมรรถนะหลัก (Core Competency) 5 ประการ และสมรรถนะตามสายปฏิบัติงาน (Functional Competency) 6 ประการ โดยด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นหนึ่งในสมรรถนะตามสายปฏิบัติงานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้คือความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของครูซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาครูในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วยความสามารถในการวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุ ความสามารถในการควบคุมสถานการณ์และแก้ไขปัญหา ความรับผิดชอบต่อปัญหาและอุปสรรคพร้อมทั้งสามารถรับมือกับผลกระทบ และความอดทนและความเพียร ดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของครู

จากภาพที่ 1 ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของครู อธิบายได้ดังนี้

ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค (Adversity Quotient) หรือความสามารถในการเปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาสก็เป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่ทุกคนควรมี โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ครู ซึ่งจะช่วยให้ครูมีพลังในการต่อสู้กับการแข่งขันที่สูง สามารถทำงานทุกอย่างโดยไม่เกรงกลัวต่ออุปสรรคหรือความยากลำบาก ซึ่งครูในปัจจุบันต้องเผชิญกับปัญหาการปรับตัวในหลายๆด้าน โดยเฉพาะการปรับตัวด้านการจัดการเรียนการสอนในยุคโควิด-19 ปัญหาเรื่องภาระงานที่มากยิ่งขึ้น การทำงานที่ยากลำบากมาก โดยที่ผู้ที่มีความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคมากจะทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงได้ โดยที่ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ โดยได้เรียงตามลำดับความต้องการจำเป็นจากน้อยที่สุดไปมากที่สุด ได้แก่

1. ความอดทนและความเพียร คือ การมีความพยายามและมีเป้าหมายในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ การมีแรงจูงใจการมีความมุ่งมั่นความขยันมั่นเพียร กระทำในสิ่งที่มุ่งหวังโดยไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรค อดทน และทนทานต่อปัญหาต่างๆ พยายามจัดให้หมดไปได้อย่างถูกต้องวิธี

2. ความรับผิดชอบต่อปัญหาและอุปสรรครวมทั้งสามารถรับมือกับผลกระทบ คือ ความกล้าที่จะรับผิดชอบว่าปัญหานั้นเป็นของตนเอง ยินดีรับผิดชอบในสิ่งที่ตนกระทำ วัดผลกระทบของปัญหาว่ามีอิทธิพลต่อชีวิตมากน้อยเพียงใด สามารถควบคุมอารมณ์ด้านลบ ควบคุมผลกระทบและความเสียหายที่จะส่งผลกระทบต่อดำเนินชีวิตเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น เป็นผู้พร้อมที่จะเผชิญกับปัญหา

3. ความสามารถในการควบคุมสถานการณ์และแก้ไขปัญหา คือ ความสามารถที่จะควบคุมสถานการณ์ได้เมื่อต้องเผชิญกับปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น รับรู้ถึงอุปสรรคที่เกิดขึ้นอย่างทันที่ ประเมินระดับอุปสรรคที่เกิดขึ้น ประเมินวิธีการตอบสนองต่ออุปสรรค สามารถแก้สถานการณ์ปัญหาและอุปสรรคได้อย่างไม่ลดละ มีความกระตือรือร้น มีความคิดเชิงรุกคิดว่าปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย

4. ความสามารถในการวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุ คือ สามารถวิเคราะห์ค้นหาถึงสาเหตุ โดยพิจารณาจากตัวเองก่อนเพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้จากสิ่งที่เคยทำผิด ระบุสิ่งที่ต้องการแก้ไขได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสทศศึกษาเกษตรกรรมร่วมใจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2 ควรพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของครูให้ครบทุกด้าน เนื่องจากผลการวิจัย พบว่าสภาพที่พึงประสงค์ของการความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสภาพปัจจุบันในทุกด้าน โดยพัฒนาด้านความสามารถในการวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุ เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ความสามารถในการควบคุมสถานการณ์และแก้ไขปัญหา ความรับผิดชอบต่อปัญหาและอุปสรรครวมทั้งสามารถรับมือกับผลกระทบ ความอดทนและความเพียร ตามลำดับ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของครูโรงเรียนสังกัดสทศศึกษาเกษตรกรรมร่วมใจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าสภาพที่พึงประสงค์มีค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุดทุกด้าน

2.2 ควรนำเสนอกลยุทธ์ของครูเพื่อพัฒนาความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคด้านความสามารถในการวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุเนื่องจากเป็นด้านที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด เพื่อหาแนวทางส่งเสริมให้ครูนำไปปรับปรุงพัฒนาดตนเองและก้าวข้ามปัญหาหรืออุปสรรคให้ได้ยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). **พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562**. แหล่งที่มา https://otepc.go.th/th/content_page/item/2635-4-2562.html สืบค้นเมื่อ 15 ธ.ค. 2564.
- ขวัญใจ เตชเสนสกุล. (2564). **VUCA World โลกแห่งความผันผวน New Normal ในยุคปัจจุบัน**. แหล่งที่มา <https://kmc.exim.go.th/detail/20190927190855/20200115125851> สืบค้นเมื่อ 10 ธ.ค. 2564.
- จิตรา ดุษฎีเมธา. (2555). **ปรับความคิด ชีวิตเปลี่ยนได้**. สมุทรปราการ: มายเบสท์บุ๊คส์.
- นุชนรา รัตนศิริระประภา. (2564). ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรค. **วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย**. 13(2). 424-442.
- บุญจันทร์ สีสันต์. (2557). รายงานการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง. รายงานการวิจัย. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- พระครูสังฆรักษ์จักรกฤษณ์ ฐิริปัญโญ และคณะ. (2562). จิตวิญญาณความเป็นครูมืออาชีพ. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี**. 6(1). 31-37.
- เมษา นวลศรี และกุลชาติ พันธวรกุล. (2564). ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. **วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์**. 15(3). 137-149.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต2. (2564). **แผนปฏิบัติการ ประจำปี2564**. แหล่งที่มา http://saraburi2.org/web/?module=view_memu_top&cluster_id=&id=138 สืบค้นเมื่อ 30 พ.ย. 2564.
- สุนทร สันธพานนท์. (2558). **การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่เพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพมหานคร: เทคนิคพรินต์.
- สุภาภรณ์ เจริญประดับกุล. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคกับสัมพันธภาพในครอบครัวของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. **วารสารปัญญาวิวัฒน์**. 12(2). 149-159.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2558). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น**. กรุงเทพมหานคร: องค์การคำของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา.
- Best, J. W. (1981). **Research in education**. New Jersey: Prentice Hall.
- Chatkhup, S. (2002). **Technique to promote IQ EQ AQ 3Q for success**. Bangkok: Creative Brain Institute.
- Economic forum. (2020). **These are the top 10 job skills of tomorrow and how long it takes to learn them**. From <https://www.weforum.org/agenda/2020/10/top-10-work-skills-of-tomorrow-how-long-it-takes-to-learn-them> Retrieved December 1, 2021.
- Feldman, R. S. (1996). **The Psychology of Adversity**. Massachusetts: The University of Massachusetts.
- Stolz, P. G. (1997). **Adversity Quotient: Turning obstacles into opportunity**. New York: JohnWiley & sons Inc.